

Brüssel, 10. juuni 2022
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0381(COD)

8647/2/22
REV 2

LIMITE

AG 46
COMPET 279
INST 150
PE 44
DATAPROTECT 125
FREMP 84
CONSOM 101
TELECOM 184
AUDIO 37
MI 334
DISINFO 33
CODEC 589

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	8647/22 + REV1
Komisjoni dok nr:	14374/21 + COR1 + COR1 REV1; + ADD1 + COR1 + ADD1 COR1 REV1; + ADD2 to 4 - COM(2021) 731 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS poliitreklaami läbipaistvuse ja suunamise kohta – Eesistujariigi kompromisstekst

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele lisas eespool nimetatud ettepanekut käsitlev **muudetud** eesistujariigi kompromisstekst.

Komisjoni ettepanekust välja jäetud teksti asemel on [...] ja komisjoni ettepanekusse lisatud tekst on **allajoonitud poolpaksus kirjas**.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS
poliitreklaami läbipaistvuse ja suunamise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 16 ja 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹ ELT C ..., ..., lk

² ELT C ..., ..., lk

ning arvestades järgmist:

- (1) Poliitreklaami pakkumine ja nõudlus aina suurenevad ning on oma olemuselt üha piiriülesemad. Sellega on seotud suur ja üha kasvav arv eri teenuseid, nagu poliitiline nõustamine, reklaamiagentuurid, reklaamitehnoloogia platvormid, suhtekorraldus, mõjutamine ning andmeanalüüs ja vahendus. Poliitreklaami võib teha eri vormis, sealhulgas kinni makstud sisuna, sponsitud otsingutulemustena, kinni makstud sihitud sõnumitena, otsingutulemuste järjestusse paigutatud reklaamina, millegi või kellegi reklaamimisena muusse sisusse integreerituna, näiteks tootepaigutuse, mõjutajate ja muude vahendite abil. Sellega seotud tegevus võib hõlmata näiteks poliitreklaami levitamist tellija taotlusel või sisu tasuta avaldamist.
- (2) Poliitreklaami saab eri vahendite ja kanalite kaudu levitada või avaldada ka piiriüleselt. Seda saab levitada või avaldada klassikaliste meediakanalite, nagu ajalehtede, televisiooni ja raadio, aga üha enam ka digiplatvormide, veebisaitide, mobiilirakenduste, arvutimängude ja muude digitaalliideste vahendusel. Viimati nimetatud kanaleid kasutatakse piiriüleselt eriti sageli, ent nendega kaasnevad ka uued ja keerulised probleemid, mis on seotud õigusnormide ja nende täitmise tagamisega. Üha enam kasutatakse internetipõhist poliitreklaami ning internetis saab teenusena tellida ka teatavaid internetiväliseid poliitreklaami vorme, näiteks raadio- ja televisioonireklaami. Poliitreklaami kampaaniate korraldamiseks kasutatakse tavaliselt mitmesuguseid meediakanaleid ja -vorme.
- (3) Kuna reklaami, sealhulgas poliitreklaami tehakse tavaliselt tasu eest, on see teenus Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 57 tähenduses. Amsterdami lepingule lisatud puuetega inimesi käsitleva deklaratsiooni nr 22 kohaselt leppisid liikmesriikide valitsuste esindajad kokku, et kavandades meetmeid vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 114, peavad liidu institutsioonid arvesse võtma puuetega inimeste vajadusi.

- (4) Vajadus tagada läbipaistvus on õiguspärane üldistes huvides eesmärk, mis on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikli 2 kohaste väärtustega, mida EL ja selle liikmesriigid jagavad. Kodanikel ei ole alati lihtne poliitreklaami esitusi ära tunda ja oma demokraatlikke õigusi teadlikult kasutada. **Desinformatsiooni keerukuse suurenemine, osalejate mitmekesisustumine, uute tehnoloogiate kiire areng ja manipuleeriva sekkumise intensiivsem levik on ELi ja liikmesriikide jaoks tähtsad probleemid. Poliitreklaam võib olla desinformatsiooni kandja, eelkõige juhul, kui see ei esita selgelt oma poliitilist olemust ja on suunatud või võimendatud.** Selleks et toetada avatud ja õiglast poliitilist arutelu **demokraatlike poliitiliste kampaaniate tagamiseks** ning vabu ja õiglasi valimisi või rahvahääletusi ning võidelda desinformatsiooni ja ebaseadusliku, sealhulgas välismaalt lähtuva sekkumise vastu, on muu hulgas tarvis tagada kõrge läbipaistvuse tase. [...]. Läbipaistev poliitreklaam aitab valijatel paremini aru saada, millal ja kelle nimel neile poliitreklaami esitus edastatakse ning kuidas reklaamiteenuse osutaja seda neile suunab – nii on neil paremad võimalused teha teadlikke valikuid.
- (5) Poliitreklaami tegemisel kasutatakse sageli suunamis- ja võimendamismeetodeid. Suunamis- või võimendamismeetodeid tuleks mõista kui võtteid, mida kasutatakse kohandatud poliitreklaami esituse suunamiseks ainult konkreetsele isikule või isikute rühmale või selle levimuse, ulatuse või nähtavuse suurendamiseks. Arvestades suunamise, sealhulgas mikrosuunamise, ja muude uudsete meetodite laia levikut ja isikuandmete võimalikku väärkasutamist nende rakendamisel, võivad sellised meetodid kujutada endast konkreetset ohtu sellistele õigustatud avalikele huvidele nagu õiglus, võrdsed võimalused ja valimisprotsessi läbipaistvus ning inimeste põhiõigus saada objektiivset, läbipaistvat ja mitmekesist teavet.

- (6) Poliitreklaami reguleeritakse liikmesriikides praegu erinevalt ja paljudel juhtudel keskendutakse seda edastades traditsioonilistele meediavormidele. Poliitreklaami teenuste, sealhulgas nende piiriülese osutamise suhtes on kehtestatud teatavad piirangud. Mõni liikmesriik keelab teistes liikmesriikides asutatud ELi teenuseosutajatel osutada valimisperioodil teenuseid, millel on poliitiline iseloom või eesmärk. Mõne liikmesriigi õigusaktides võib aga esineda lünki ja võimalusi nõuetest kõrvale hiilida, mille tulemusena levitatakse teinekord poliitreklaami ilma asjakohaseid riiklikke õigusnorme arvesse võtmata, ning see võib õõnestada poliitreklaami läbipaistvuse reguleerimise eesmärki.
- (7) Poliitreklaami suurema läbipaistvuse tagamiseks ja kodanike muredele reageerimiseks on mõned liikmesriigid juba uurinud või siis kaaluvad täiendavaid meetmeid, millega suurendada poliitreklaami läbipaistvust ning toetada õiglast poliitilist arutelu ning vabu ja õiglasi valimisi või rahvahääletusi. Neid riiklikke meetmeid kaalutakse eelkõige internetis avaldatava ja levitatava reklaami reguleerimiseks ning need võivad sisaldada täiendavaid keelde. Nende hulgas on nii pehmeid meetmeid kui ka siduvaid meetmeid, millega hõlmatakse eri läbipaistvuselemente.
- (8) Selline olukord põhjustab siseturu killustumist, vähendab poliitreklaami esitusi ette valmistavate, nende edastamist korraldavate, **selle edendamisega tegelevate** ja neid avaldavate või levitavate teenuseosutajate õiguskindlust, takistab poliitreklaamiga seotud teenuste vaba liikumist, moonutab konkurentsi siseturul, sealhulgas internetiväliste ja internetipõhiste teenuste osutajate vahel, ning nõuab teenuseosutajatelt keerukaid jõupingutusi vajalike nõuete täitmiseks ja põhjustab neile lisakulusid.
- (9) Seetõttu on tõenäoline, et poliitreklaami teenuste osutajatel ei ole motivatsiooni pakkuda oma teenuseid piiriüleselt. Eelkõige kehtib see mikroettevõtjate ja VKEdes koht, kellel sageli puuduvad vahendid, et katta või kanda üle suured kulud, mis on seotud nõuete täitmisega poliitreklaami ettevalmistamisel, edastamise korraldamisel, **edendamisel**, avaldamisel või levitamisel enam kui ühes liikmesriigis. See piirab teenuste kättesaadavust ja mõjutab negatiivselt teenuseosutajate võimalusi oma tegevust uuendada ning siseturul mitme kanali kaudu korraldatavaid ja mitut riiki hõlmavaid kampaaniaid pakkuda.

- (10) Seepärast tuleks kogu liidus tagada pidev kõrge läbipaistvuse tase poliitreklaami teenuste osutamisel ja vältida samal ajal erinevusi, mis takistavad seotud teenuste vaba ringlust siseturul, kehtestades poliitreklaami teenuste osutajatele ühtsed läbipaistvuskohustused, millega tagatakse isikute õiguste ühesugune kaitse ja järelevalve kogu siseturul vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 114.
- (11) Liikmesriigid ei tohiks oma õigusaktides alal hoida ega neisse lisada **poliitreklaami läbipaistvust käsitlevaid** sätteid, mis erinevad käesoleva määruse sätetest, eriti rangemaid või vähem rangeid sätteid, millega nähakse ette teistsugune poliitreklaami läbipaistvuse tase. Poliitreklaami esituste läbipaistvusnõuete täielik ühtlustamine suurendab õiguskindlust ja vähendab teenuseosutajate kohustuste killustatust poliitreklaami kontekstis.
- (12) Läbipaistvusnõuete täielik ühtlustamine ei tohiks piirata poliitreklaami teenuste osutajate vabadust esitada poliitreklaami tegemise kohta vabatahtlikult täiendavat teavet, **näiteks teavet [...] konkreetse internetipõhise poliitreklaami klõpsamismäära kohta,** põhiõiguste harta artikliga 11 kaitstud sõna- **ja teabe**vabaduse raames.
- (13) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada [...] **ei poliitreklaami sisu ega liidu või liikmesriikide norme, millega reguleeritakse poliitreklaami esitamist, [...] valimisperioode ja poliitiliste kampaaniate läbiviimist, kaasa arvatud reklaamikeelde [...].**
- (13a) Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega tuleks käesoleva määruse kohaldamisel [ja jõustamisel] võtta arvesse mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate erivajadusi. Terminit mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad tuleks käsitada direktiivi 2013/34/EL artikli 3 lõigete 1–3 tähenduses.**

- (14) Määrusega tuleks ette näha ühtne läbipaistvusnõue, mida kohaldatakse ettevõtjatele, kes pakuvad poliitreklaami ja sellega seotud teenuseid (tegevus, mida tavaliselt osutatakse tasu eest), mis seisnevad eelkõige poliitreklaami ettevalmistamises, edastamise korraldamises, edendamises, avaldamises ja levitamises. Need käesoleva määruse sätted, millega nähakse ette poliitreklaami teenuste kõrge läbipaistvuse tase, põhinevad ELi toimimise lepingu artiklil 114. Määruses tuleks käsitleda ka isikuandmete töötlemist hõlmavate suunamis- ja võimendamismeetodite kasutamist poliitreklaami **edendamises**, [...] avaldamisel **või** levitamisel [...]. Need käesoleva määruse sätted, milles käsitletakse suunamise ja võimendamise kasutamist, põhinevad ELi toimimise lepingu artiklil 16. Liikmesriigis elavatele üksikisikutele suunatud poliitreklaam peaks haarama ka reklaami, mille on täies mahus ette valmistanud, **edendanud**, avaldanud [...], levitanud **või mille edastamise on korraldanud** väljaspool liitu asutatud teenuseosutajad, kuid mida levitatakse liidus elavatele üksikisikutele. Et teha kindlaks, kas poliitreklaami esitus on suunatud liikmesriigis elavatele üksikisikutele, tuleks arvesse võtta tegureid, mis seovad selle konkreetse liikmesriigiga, sealhulgas keelt, konteksti, esituse eesmärki ja selle levitamise vahendeid.

(14a) Käesoleva määruse kohaldamisel kooskõlas ELi õigusega tuleks vajaduse korral võtta arvesse levitamiskanalit eripära, eelkõige selleks et kohandada määruse kohaldamist, kui teavet esitatakse televisioonis, raadios ja ajalehes.

- (15) Liidu tasandil ei ole poliitreklaami ega poliitreklaami esituse mõistet määratletud. Ühist määratlust on aga tarvis ühtlustatud läbipaistvuskohustuste ning suunamis- ja võimendamisnormide kohaldamisala kindlaksmääramiseks. See peaks haarama kõikvõimalikke poliitreklaami vorme ning liidus avaldamise või levitamise viise ja vahendeid, olenemata sellest, kas allikas asub liidus või kolmandas riigis.
- (16) Poliitreklaami mõiste peaks hõlmama reklaami otsest või kaudset **ettevalmistamist**, **edastamise korraldamist**, **edendamist**, avaldamist või levitamist poliitikas osaleja poolt või selle otsest või kaudset **ettevalmistamist**, **edastamise korraldamist**, **edendamist**, avaldamist või levitamist poliitikas osaleja jaoks või tema nimel. Kuna poliitikas osaleja poolt, jaoks või nimel avaldatud reklaamiesitust ei saa lahutada tema kui poliitikas osaleja tegevusest, võivad sellised esitused eeldatavasti mõjutada poliitilist arutelu, välja arvatud juhul, kui nende sõnum on puhtalt eraviisiline või äriline.

- (17) Poliitreklaami tegemisena tuleks käsitada ka sellise sõnumi **edendamist**, avaldamist või levitamist teiste osalejate poolt, mis võib mõjutada **ja mis on loodud** mõjutamaks valimiste või rahvahääletuse tulemust, seadusandlikku või regulatiivset protsessi või hääletamiskäitumist **liidu, riigi, priikonna, kohalikul või erakonna tasandil**. **Seos sõnumi ja asjaolu vahel, et see sõnum võib mõjutada valimiste või rahvahääletuse tulemust, seadusandlikku või regulatiivset protsessi või hääletamiskäitumist, peaks olema selge ja põhjendatud**. Et teha kindlaks, **kas selline** seos **esineb** [...], tuleks arvesse võtta kõiki asjakohaseid tegureid, näiteks **sõnumi tellijat**, sisu, selle edastamise keelt ja konteksti, **kaasa arvatud levitamise perioodi, näiteks valimisperioodi**, sõnumi eesmärgi [...] ning selle **edendamise**, avaldamise või levitamise vahendeid **ning sihtrühma**. [...] Sõnumid, milles käsitletakse ühiskondlikke probleeme või vastuolulisi küsimusi, võivad mõjutada valimiste või rahvahääletuse tulemust, seadusandlikku või regulatiivset protsessi või hääletamiskäitumist, **ja need võivad olla loodud selliste tulemuste saavutamiseks**.
- (18) Poliitreklaamina ei tuleks käsitada avalikest allikatest pärineva sellise praktilise teabe avaldamist, mis puudutab **üksnes** valimistel või rahvahääletustel osalemise korda ja tingimusi.
- (19) Käesolev määrus ei peaks hõlmama selliseid **teenuseosutaja toimetust vastutusel mis tahes meediakanali kaudu** edastatavaid poliitilisi [...] **arvamusi**, mida **muu hulgas** väljendatakse [...] **direktiivi 2010/13/EL³ artikli 1 lõike 1 punktis a määratletud** audiovisuaalmeedia teenuse programmides, kaasa arvatud lineaarse **ja mittelineaarse raadio** ringhäälingu [...] programmid, või avaldatakse trükimeedias [...] **või veebis, välja arvatud juhul, kui teenuseosutaja on väljendatud poliitilise arvamuse eest saanud tasu**.

³ ELT L 95, 15.4.2010, lk 1.

- (20) Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks valimiste all mõista Euroopa Parlamendi valimisi, samuti liikmesriikides riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil korraldatavaid valimisi või rahvahääletusi ning erakondade juhtide valimisi.
- Valimiste mõiste ei tohiks kätkeada muid valimiste vorme, näiteks **kutsealaselt või** eraviisiliselt korraldatud hääletusi.
- (21) Oluline on määratleda poliitreklaami esitus poliitreklaami tegemise ühe juhuna. Reklaamiesitused hõlmavad ka vahendeid, mille abil reklaamisõnum muu hulgas trükimeedias, ringhäälingumeedias või digiplatvormi teenust kasutades edastatakse.
- (22) Poliitikas osaleja mõiste käesolevas määruses peaks tuginema mõistetele, mis on määratletud nii liidu õiguses kui ka liikmesriikide õiguses kooskõlas rahvusvaheliste juriidiliste dokumentide, näiteks Euroopa Nõukogu aktidega. [...] Poliitikas **osalejate** käsitus peaks sisaldama [...] **erakonna** sidus- ja allüksusi, mis on asutatud juriidilise isiku staatuses või ilma selleta ja mille ülesanne on erakonda toetada [...] või püüelda **selle** [...] eesmärkide poole, suheldes näiteks konkreetse valijarühmaga või tegutsedes konkreetsel valimiseesmärgil.
- (23) Samuti peaks see käsitus hõlmama valitavale **ametikohale kandideerijat ja sellisel ametikohal asuvat isikut ja liikmesriigi riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandil valitsuse liiget ja Euroopa institutsiooni, välja arvatud Euroopa Kohus, Euroopa Keskpank ja Kontrollikoda, liiget.** Lisaks tuleks selle käsitusega hõlmata muud poliitilised organisatsioonid, **mis on loodud konkreetse tulemuse saavutamiseks valimistel või rahvahääletusel.**
- (24) Reklaamikampaania peaks tähendama omavahel seotud reklaamiesituste seeria ettevalmistamist, **edastamise korraldamist, edendamist,** avaldamist ja levitamist poliitreklaami lepingu raames ning rajanema ühisel ettevalmistamisel, sponsorlusel ja rahastamisel. [...]
- (25) Poliitreklaami määratlus ei tohiks mõjutada erakondade, poliitiliste eesmärkide või [...] **valimis**perioodide määratlusi eri liikmesriikides.

- (26) Selleks et hõlmata suurt hulka eri teenuseosutajaid, kes on seotud poliitreklaami tegemisega, tuleks poliitreklaami teenuste osutajatena käsitada teenuseosutajaid, kes osalevad poliitreklaami ettevalmistamises, edastamise korraldamises, edendamises, avaldamises [...] või levitamises. Teenuseosutajat, kes osutab seoses poliitreklaami teenustega üksnes kõrvalteenuseid, ei tuleks käsitada poliitreklaami teenuse osutajana käesoleva määruse tähenduses.
- (26a) Poliitreklaami avaldajana tuleks käsitada poliitreklaami teenuste osutajat, kes tavaliselt tegutseb teenuseosutajate ahela lõpus, avaldades ja levitades poliitreklaami ringhäälingu kaudu või tehes selle liidese abil kättesaadavaks või muul viisil üldkasutatavaks.
- (26b) Tellijana tuleks käsitada isikut, kelle nimel valmistatakse ette, edendatakse, avaldatakse või levitatakse poliitreklaami või korraldatakse selle edastamist, näiteks valimistel osalevat üksikkandidaati, registreeritud kolmandat isikut või erakonda.
- (27) Poliitreklaami teenuste mõiste ei peaks haarama sõnumeid, mida jagavad isiklikel eesmärkidel üksikisikud. Üksikisikuid ei tuleks käsitada isiklikel eesmärkidel tegutsevana, kui nad avaldavad sõnumeid, mille levitamise või avaldamise eest tasub [...] kolmas isik.
- (28) Juhul kui [...] telliija kuulutab [...] reklaami [...] poliitiliseks [...] [...], tuleks sellest selgelt teatada teistele poliitreklaami teenuste osutajatele. Telliija peaks selle avalduse esitama heas usus.
- Lisaks tuleks pärast reklaami[...] tuvastamist poliitreklaamina järgida selle edasisel levitamisel läbipaistvusnõudeid. Näiteks tuleks eraisikute vahel jagatav [...] käesoleva määruse tähenduses poliitreklaam märgistada poliitreklaamina.

- (28a) Arvestades seda, et on oluline tagada eelkõige läbipaistvusnõuete tõhusus, peaks tellija ja tellija nimel tegutsev reklaamiteenuste osutaja edastama asjakohase teabe heas usus õigeaegselt, täielikult ja täpselt, et võimaldada teistel ahelasse kuuluvatel poliitreklaami teenuste osutajatel järgida käesolevat määrust. Kui poliitreklaami avaldaja on ainus poliitreklaami teenuste osutaja, peaks tellija edastama sellise teabe poliitreklaami avaldajale. Ilmselt vale deklaratsiooni või teabe korral peaks reklaamiteenuste osutaja nõudma tellijalt ja tellija nimel tegutsevalt reklaamiteenuste osutajalt deklaratsiooni parandamist.**
- (28b) Deklaratsiooni või teavet tuleks pidada ilmselt valeks, kui see ilmneb reklaami sisust, tellija olemusest või asjaomase teenuse osutamise kontekstist, ilma et oleks vaja täiendavat kontrolli või otsida lisateavet.**
- (29) Käesolevas määruuses sätestatud läbipaistvusnorme tuleks kohaldada üksnes poliitreklaami teenuste suhtes, st poliitreklaami suhtes, mida tavaliselt avaldatakse tasu eest, mis võib hõlmata ka mitterahalisi hüvitisi. Läbipaistvusnõudeid ei tuleks kohaldada sellise sisu suhtes, mille on üles laadinud digivahenduse teenuse (näiteks digiplatvormi) kasutaja ja mida digivahendaja levitab ilma konkreetse sõnumi edastamise korraldamise, avaldamise või levitamise eest tasu saamata, välja arvatud juhul, kui kasutajale on poliitreklaami esituse eest tasu maksnud kolmas isik.
- (30) Läbipaistvusnõudeid ei tuleks kohaldada ka teabe jagamisele elektroonilise side teenuste, nagu elektrooniliste sõnumiteenuste või telefonikõnede abil, kui teabe jagamine ei hõlma poliitreklaami teenust.

- (31) Põhiõiguste harta artikliga 11 kaitstud sõna- **ja teabe**vabadus kätkeb üksikisiku õigust poliitilistele vaadetele, poliitilise teabe saamisele ja levitamisele ning poliitiliste ideede jagamisele. Iga **selle vabaduse** [...] piirangu kehtestamisel tuleb järgida põhiõiguste harta artiklit 52. [...] [...] **Seda** vabadust võib kohandada ja piirata juhul, kui see on põhjendatud õigustatud avaliku huviga ja on kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtetega, nagu proportsionaalsus ja õiguskindlus [...]. See kehtib muu hulgas juhul, kui poliitilisi ideid edastatakse reklaamiteenuse osutajate kaudu.
- (32) Digivahendajate kohta tuleb märkida, et määrust (EL) 202[...]**2**/XX [digiteenuste õigusakt] kohaldatakse digivahendajate avaldatavate või levitatavate poliitreklaami esituste suhtes selliste horisontaaleskirjade kaudu, mida rakendatakse igat liiki internetireklaami, sealhulgas äri- ja poliitreklaami esituste suhtes. Käesolevas määruses esitatud poliitreklaami määratluse põhjal on asjakohane näha ette, et määruse (EL) 202**2**[...]/XX [digiteenuste õigusakt] kohaldamisalasse kuuluvate reklaamide avaldajate, eelkõige väga suurte **digi**platvormide suhtes kehtestatud läbipaistvusnõuded tuleb veelgi üksikasjalikumaks muuta. Eriti kehtib see poliitreklaami esituste rahastamist käsitleva teabe kohta. [Käesoleva määruse nõuded ei mõjuta digiteenuste õigusakti sätteid, sealhulgas väga suurte digiplatvormide riskihindamis- ja riskimaandamiskohustusi seoses nende reklaamisüsteemidega.]
- (33) Poliitreklaami ettevalmistamine, edastamise korraldamine, edendamine, avaldamine ja levitamine võib hõlmata teenuseosutajate keerukat ahelat. Eriti kehtib see juhul, kui reklaami sisu ja suunamis- **ja võimendamisk**riteeriumide valikut, reklaamiesituse suunamiseks **ja võimendamiseks** kasutatavaid andmeid, suunamis- **ja võimendamismeetodeid**, reklaamiesituse edastamist ja selle levitamist kontrollib mitu eri teenuseosutajat. Näiteks võivad liidese kasutaja profiili ja pakutava reklaami sisu kokkusobitamist toetada automaatteenused selliste isikuandmetega, mis on kogutud otse teenuse kasutajalt ja tema veebikäitumise põhjal, aga ka tuletatud andmetega.

(34) Pidades silmas, kui oluline on, et läbipaistvusnõuded tõhusalt toimiksid, ja et lihtsustada nende täitmise järelevalvet, peaksid poliitreklaami teenuste osutajad kandma hoolt selle eest, et teave, mida nad oma teenuste osutamisel koguvad, sealhulgas märke selle kohta, et reklaamiesitus on poliitiline, on täielik ja täpne ning antakse edasi poliitreklaami avaldajale, kes teeb poliitreklaami esituse üldsusele kättesaadavaks. Toetamaks selle nõude tõhusat rakendamist ning osutatud teabe õigeaegset ja täpset esitamist, peaksid poliitreklaami teenuste osutajad edastama selle teabe samaaegselt asjaomase teenuse osutamisega ning kaaluma teabe automaatset edastamist poliitreklaami teenuste osutajate vahel ja seda soodustama. Kui poliitreklaami teenuste osutajad saavad teada, et nende edastatud teavet on ajakohastatud, peaksid nad tagama, et ajakohastatud teave edastatakse asjaomasele poliitreklaami avaldajale.

(34a) Poliitreklaami teenuste osutaja saab teadlikuks asjaolust, et teavet tuleks ajakohastada, kui tellija või tema nimel tegutsev teenuseosutaja teavitab poliitreklaami teenuste osutajat asjakohasest muudatusest. Ka poliitreklaami avaldaja võib käesolevas määruses sätestatud teatamismehhanismi kaudu saada teada sellise ajakohastamise vajadusest.

(34[...])b) Kui poliitreklaami teenuste osutaja [...] saab teada ilmsest veast, ebatäpsusest või puudulikkusest [...] edastatud teabes, peaks poliitreklaami teenuste osutaja tegema mõistlikke jõupingutusi, et tagada sellise ilmse vea, [...] ebatäpsuse või puuduse parandamine, eelkõige kinnitades poliitreklaami teenuse osutaja [...] või, asjakohasel juhul, tellija enda esitatud teabe õigsust. Poliitreklaami teenuste osutajalt ei tohiks nõuda ülemäärast või kulukat teabe kogumist [...]. Mõistlikke jõupingutusi võib käsitleda ka teenuseosutaja ja tellija vahelises lepingus, kui see on asjakohane.

(34[...](c) Mõistlikud jõupingutused peaksid hõlmama hoolsaid ja objektiivseid meetmeid, näiteks [...] asjaomase tellija või poliitreklaami teenuste osutajaga ühenduse võtmist, et teavet täiendada või parandada. Arvesse tuleks võtta eksliku teabe või puuduva teabe laadi ja tähtsust seoses käesolevas määruses sätestatud nõuetega.

- (35) Juhul kui mõni kunstlik äriline või lepinguline konstruktsioon põhjustab määruses sätestatud läbipaistvusnõuetest kõrvalehiilimise ohtu, kohaldatakse neid nõudeid selle üksuse või nende üksuste suhtes, kes sisuliselt reklaamiteenust osutavad.

[...]

- (37) Konkreetsete nõuete kehtestamise kõrval ei tohiks ühtki käesolevas määruses sätestatud kohustust mõista nii, et sellega kehtestatakse vahendusteenuse osutajatele üldine kohustus jälgida füüsiliste või juriidiliste isikute jagatavat poliitilist sisu, samuti ei tohiks ühtki kohustust tõlgendada nii, et sellega kehtestatakse vahendusteenuse osutajatele üldine kohustus võtta ennetavaid meetmeid ebaseadusliku sisu või ebaseadusliku tegevusega seotud sisu vastu, mida need teenuseosutajad edastavad või salvestavad.

- (38) Poliitreklaami läbipaistvus peaks võimaldama kodanikel mõista, et neile näidatakse poliitreklaami esitust. Poliitreklaami avaldajad peaksid tagama, et iga poliitreklaami esitusega [...] **koos esitatakse** selge märkus selle kohta, et tegemist on poliitreklaamiga, ja selle kohta, kes reklaamiesituse tellis. Vajaduse korral võib tellija nimi sisaldada poliitilist logo. Poliitreklaami avaldajad peaksid kasutama tõhusat märgistust, võttes arvesse asjakohaste teadusuuringute arengut ja parimaid tavasid läbipaistvuse tagamisel reklaami märgistamise kaudu. **Teate esitusviis ja tellija nimi võib sõltuvalt kasutatavast vahendist olla erinev. Raadioringhäälinguteenuste puhul võib kasutada näiteks teate esitamist eelnevalt või järgnevalt.** Samuti peaksid nad hoolitsema selle eest, et [...] **koos** iga poliitreklaamiga avaldatakse teave, mis aitab mõista poliitreklaami laiemat konteksti ja eesmäärke – see võib sisalduda reklaamis endas või reklaami avaldaja võib kuvada selle oma veebisaidil, millele pääseb ligi lingi kaudu, **ruutkoodi (QR-kood)** või reklaami lisatud muu samaväärse selge ja kasutajasõbraliku juhise põhjal.

- (39) Osutatud teave tuleks esitada läbipaistvusteates, mis peaks sisaldama ka tellija nime ning **asjakohasel juhul tellija üle lõplikku kontrolli omava** üksuse nime, et edendada vastutust poliitilises protsessis. Selgelt tuleks märkida tellija asukoht ja see, kas ta on füüsiline või juriidiline isik. Läbipaistvusteates ei tohiks esitada nende poliitreklaami tegemises osalevate isikute isikuandmeid, kes ei ole tellija või muu asjaomase poliitikas osalejaga seotud. Teade peaks sisaldama ka andmeid levitamisperioodi, seotud valimiste, konkreetse reklaami tegemise või kogu reklaamikampaania korraldamise eest saadud summa ja selle tegemise või korraldamise eest osaliselt või täielikult vastutasuks saadud muude hüvede väärtuse ning kasutatud rahaliste vahendite allika kohta ja muud teavet, mis toetab poliitreklaami esituse õiglast levitamist. Kasutatud rahaliste vahendite allikat puudutav teave võib näiteks sisaldada andmeid selle kohta, kas see allikas on avaliku või erasektori päritolu ja kas see asub Euroopa Liidus või mujal. Reklaamiga seotud valimisi või rahvahääletusi käsitlev teave peaks võimaluse korral sisaldama linki ametlikest allikatest pärit infole nendel valimistel või rahvahääletustel osalemise korra ja tingimuste või osalemise edendamise korra ja tingimuste kohta. **Läbipaistvusteade peaks olema kättesaadav kohe pärast reklaami avaldamist või levitamist ning selles esitatav teave peaks olema ajakohane.** Lisaks peaks läbipaistvusteade sisaldama teavet selle kohta, kuidas märgistada poliitreklaami esitusi käesolevas määruses sätestatud korras. See nõue ei tohiks piirata määruse (EL) 2022[...]/XXX [digiteenuste õigusakt] artiklite 14, 15 ja 19 kohast teavitamist käsitlevate sätete kohaldamist. **Poliitreklaami teenuse osutaja peaks tegema mõistlikke jõupingutusi, et tagada teabe täielikkus ja täpsus.**

- (40) Läbipaistvusteatesse lisatav teave peaks olema reklaamiesituses endas või kergesti leitav selles esitatud märke põhjal. **Sõltuvalt kasutatud vahenditest võib teavet esitada eri viisil. Veebivälises reklaamis läbipaistvusteates sisalduva teabe hõlpsaks kättesaamiseks võiks kasutada näiteks spetsiaalset veebilehe linki, ruutkoodi (QR-kood) või samaväärseid kasutajasõbralikke tehnilisi vahendeid.**

Nõue, et teave läbipaistvusteate kohta peab olema muu hulgas kergesti märgatav, tähendab, et see tuleb esitada reklaamiesituses või koos esitusega väljapaistval viisil. Nõue, et läbipaistvusteates avaldatav teave peab olema kergesti kättesaadav, masinloetav (kui see on tehniliselt võimalik) ja kasutajasõbralik, tähendab, et see peab vastama puuetega inimeste vajadustele. Direktiivi 2019/882 (Euroopa ligipääsetavuse akt) I lisa sisaldab teabe, sealhulgas digitaalse teabe ligipääsetavuse nõudeid, kusjuures digitaalse teavitamise vahendeid tuleks kasutada selleks, et teha teave poliitreklaami kohta kättesaadavaks puuetega inimestele.

- (41) Läbipaistvusteadete koostamise eesmärk peaks olema suurendada kasutajate teadlikkust ja aidata selgelt tuvastada poliitreklaami esituse poliitilist olemust. **Kui tehnilised vahendid võimaldavad, peaksid teated olema kavandatud nii, et need jääksid alles või oleksid kättesaadavad ka juhul, kui poliitreklaami esitust levitatakse edasi näiteks muul platvormil või kui see levib üksikisikute vahel. Läbipaistvusteates sisalduv teave tuleks avaldada siis, kui algab poliitreklaami esituse avaldamine ja kuni selle avaldamise lõpuni [...].**
- Poliitreklaami avaldaja peaks oma läbipaistvusteated koos muudatustega hoidma alles viie aasta jooksul pärast viimast avaldamist ning tegema need taotluse korral kättesaadavaks.** Säilitatav teave peaks sisaldama ka andmeid sellise poliitreklaami kohta, mille avaldamine lõpetati või mille kõrvaldas selle avaldaja. **Poliitreklaami teenuste osutaja, kes ei ole väga suur digiplatvorm määruse (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt] tähenduses, peaks saama otsustada, millisel kujul seda teavet säilitatakse.**

- (42) Kuna poliitreklaami esitusi toovad üldsuseni poliitreklaami avaldajad, peavad nad koos poliitreklaami esituse avaldamise või levitamise avaldama või levitama ka eespool osutatud teavet. Kui poliitreklaami avaldaja saab teada, et poliitreklaam ei vasta käesoleva määruse kohastele läbipaistvusnõuetele, näiteks pärast individuaalset teavitamist, peaks ta tegema mõistlikke jõupingutusi käesoleva määruse kohaste nõuete täitmiseks. Kui teavet ei ole võimalik põhjendamatult viivitusega täiendada või parandada, [...] ei tohiks poliitreklaami avaldaja [...] teha kättesaadavaks sellist poliitreklaami või peaks peatama sellise poliitreklaami avaldamise või levitamise, mis ei vasta käesolevas määruses sätestatud läbipaistvusnõuetele. Sellises olukorras peaks poliitreklaami avaldaja teavitama asjaomast poliitreklaami teenuste osutajat ja vajaduse korral tellijat käesoleva määruse nõuete täitmiseks võetud mõistlikest meetmetest. Poliitreklaami avaldajat tuleks julgustada teavitama poliitreklaami teenuste osutajat õiguskaitsevõimalustest.
- (42a) Kui tellija või poliitreklaami teenuste osutaja saab teada, et poliitreklaami avaldaja edastatud või avaldatud teave on puudulik või ebatäpne, peaks ta põhjendamatult viivitusega võtma ühendust asjaomase poliitreklaami avaldajaga ning edastama poliitreklaami avaldajale täieliku või parandatud teabe.
- (42b) Lepingulised kokkulepped võivad sisaldada klauslit, mille kohaselt võib teabe parandamiseks või täiendamiseks võetud meetmete eest nõuda mõistlikku tasu.
- (42[...])c) Neid kohustusi täites peaksid poliitreklaami teenuste osutajad tegutsema erapooletult ning võtma nõuetekohaselt arvesse põhiõigusi ja muid õigusi ja õigustatud huve. Poliitreklaami teenuste osutaja peaks eelkõige pöörama nõuetekohast tähelepanu väljendusvabadusele ja teabele juurdepääsule, kaasa arvatud meediavabadusele ja meedia mitmekesisusele.

- (42[...d])** Lisaks peaksid need poliitreklaami avaldajad, kes on väga suured digiplatvormid määruse (EL) 202[...]**2**/XXX [digiteenuste õigusakt] tähenduses, tegema läbipaistvusteates sisalduva teabe **reaalajas kättesaadavaks** määruse [digiteenuste õigusakt] artikli 30 kohaselt avaldatud andmekogude kaudu, mis sisaldavad teavet reklaamiesituste kohta. **On asjakohane ette näha määruse (EL) 2021/XX [digiteenuste õigusakt] artiklis 30 osutatud andmekogude suhtes kehtestatud läbipaistvusnõuete täiendav täpsustamine. See puudutab eelkõige teavet eemaldatud poliitreklaami ja selle tagasivõtmise põhjuse kohta. Lisaks võivad väga suured digiplatvormid avaldada muud teavet reklaami mõju kohta, sealhulgas teavet klõpsamismäära kohta. Teisi poliitreklaami teenuste osutajaid tuleks julgustada looma sarnaseid poliitreklaami andmekogusid.** See hõlbustab huvitatud osalejate, sealhulgas teadlaste tööd nende konkreetses rollis toetada vabu ja õiglasi valimisi või rahvahääletusi ja õiglasi valimiskampaaniaid, kontrollides muu hulgas poliitreklaami esituse tellijaid ja analüüsides poliitreklaami maastikku.
- (43) Juhul kui poliitreklaami teenuse osutaja, kes majutab või muul viisil talletab ja esitab poliitreklaami esituse sisu, seisab eraldi poliitreklaami teenuse osutajast, kelle kontrolli all on veebisait või muu liides, mis lõpuks poliitreklaami [...] **esitab**, tuleks neid reklaami märgistuse ning läbipaistvusteate ja asjakohase teabe kättesaadavuse tagamiseks üheskoos käsitada reklaamiesituse avaldajatena, kellest igaüks vastutab oma konkreetse teenuse eest. Nende lepingud peaksid kajastama seda, kuidas nad korraldavad käesoleva määruse täitmist.

- (44) Poliitilisse arutellusele võib anda kasuliku panuse teave poliitreklaami teenuste osutamise eest saadud summade ja nende teenuste eest osaliselt või täielikult vastutasuks saadud muude hüvede väärtuse kohta. On oluline tagada, et poliitreklaami **teenuste osutajate** koostatud aastaaruanded annaksid vajaliku ülevaate poliitreklaamiga seotud tegevusest [...]. Järelevalve ja aruandekohustuse toetamiseks peaks selline aruandlus hõlmama teavet poliitreklaami suunamise kulude kohta asjaomasel perioodil konkreetsete kampaaniate või kandidaatide kaupa. Ebaproportsionaalse koormuse vältimiseks ei tohiks läbipaistvusega seotud aruandluskohustusi kohaldada nende ettevõtjate suhtes, kes kuuluvad direktiivi 2013/34/EL artikli 3 **lõigetes 1–[...]**3[...] osutatud kategooriasse.
- (45) Poliitreklaami teenuseid osutavad poliitreklaami avaldajad peaksid kehtestama mehhanismid, mille kaudu üksikisikud saaksid neile teada anda, et nende avaldatud konkreetne poliitreklaami esitus ei vasta käesoleva määruse nõuetele. Sellistest reklaamiesitustest teatamise mehhanisme peaks olema kerge leida ja kasutada ning need peaksid olema kohandatud vastavalt reklaamiesituse avaldaja levitatava reklaamiesituse vormile. Võimaluse korral peaksid need mehhanismid sisalduma reklaamiesituses endas, näiteks selle avaldaja veebisaidil. **Vajaduse korral peaks poliitreklaami avaldaja kehtestama tehnilised meetmed infotehnoloogilise turvalisuse miinimumstandardite tagamiseks, sealhulgas meetmed kaitseks automaatse teavitamise vastu.** Poliitreklaami avaldajad peaksid võimaluse korral saama tugineda juba olemasolevatele mehhanismidele. **Näiteks,** [...] kui poliitreklaami avaldaja on veebimajutusteenuste osutaja digiteenuste õigusakti tähenduses, **võib ta seoses** [...] **nende** poliitreklaamidega, mida ta teenuse saaja taotlusel majutab, **tugineda digiteenuste õigusakti artikli 14 kohaselt tema poolt loodud teavitamismehhanismide teadete puhul, mis käsitlevad käesolevale määrusele mitte vastavaid reklaame.** [...]

- (45a) Poliitreklaami avaldaja [...] peaks [...] tegema mõistlikke [...] jõupingutusi, et käsitleda käesoleva määruse lõike [...] kohaselt saadud [...] teateid hoolikalt, objektiivselt ja viivitamata [...]. Kui teade sisaldab piisavalt teavet, mis võimaldab hoolikal poliitreklaami avaldajal ilma üksikasjaliku uurimiseta tuvastada, et teave on puudulik või ebatäpne, tuleks poliitreklaami avaldajat pidada teabe ebatäpsusest või ebatäielikkusest teadlikuks ning ta peaks tegutsema põhjendamatult viivitusest, võttes ühendust asjaomaste teenuseosutajate ja vajaduse korral tellijaga. Poliitreklaami avaldaja [...] peaks teate esitajat teavitama teate tagajärjel tehtud sammudest. [...]**
- (45b) Et tagada läbipaistvusnõuete tõhusus valimiste või rahvahääletuse ajal, peaks poliitreklaami avaldaja töötleva viimase kuu jooksul enne valimisi või rahvahääletust kõiki teateid, mis ta on vastavate valmimiste või vastava referendumiga seotud reklaami kohta saanud, 48 tunni jooksul, võttes ühendust asjaomase poliitreklaami teenuse osutajaga ja asjakohasel juhul tellijaga.**

(45c) Poliitreklaami avaldaja tegevus peaks olema rangelt sihipärane selles mõttes, et selle eesmärk peaks olema parandada või täiendada konkreetset teavet või kõrvaldada konkreetne teave, mis ei vasta käesolevale määrusele, võttes nõuetekohaselt arvesse sõna- ja teabevabadust ning muid põhiõigusi.

(46) Selleks et võimaldada konkreetsetel üksustel täita demokraatias oma rolli, on asjakohane sätestada normid poliitreklaami esituses avaldatud või läbipaistvusteates sisalduva teabe edastamiseks huvitatud osalejatele, nagu kontrollitud teadlastele, ajakirjanikele, kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja [...] **tunnustatud** valimisvaatlejatele, et toetada nende ülesannete täitmist demokraatlikus protsessis. Poliitreklaami teenuste osutajad ei peaks olema kohustatud vastama teabenõuetele, mis on selgelt põhjendamatud, **ebaselged** või ülemäärased. Lisaks peaks asjaomastel teenuseosutajatel olema lubatud nõuda [...] kulukate teabenõuete eest mõistlikku tasu, arvestades teabe esitamise halduskulusid.

- (47) Isikuandmeid, mida kogutakse üksikisikutelt kas otse või kaudselt – näiteks tuletatud andmed, mis saadakse üksikisikute rühmitamisel vastavalt nende eeldatavatele huvidele või mis tuletatakse nende internetikasutuse, käitumisprofiilide koostamise ja muude analüüsimeetodite abil –, kasutatakse üha enam poliitiliste sõnumite suunamiseks valijarühmadele, üksikvalijatele või üksikisikutele ja nende sõnumite mõju võimendamiseks. Isikuandmete, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679⁴ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725⁵ alusel isikuandmete eriliikide [...] töötlemise põhjal saab eri valijarühmi või üksikisikute rühmi segmentida ja nende omadusi või nõrku kohti ära kasutada, levitades näiteks reklaamiesitusi konkreetsetel hetkedel ja konkreetsetes kohtades, et saada kasu olukorrast, kus need rühmad on teatavale teabele/sõnumile eriti vastuvõtlikud. Sellel on selge kahjulik mõju kodanike põhiõigustele ja -vabadustele, mis on seotud nende isikuandmete töötlemisega, ning vabadusele saada objektiivset teavet, kujundada oma arvamust, teha poliitilisi otsuseid ja kasutada oma hääleõigust. See mõjutab negatiivselt demokraatlikku protsessi. Võrreldes määrusega (EL) 2016/679 ja määrusega (EL) 2018/1725 tuleks kehtestada täiendavad piirangud ja tingimused.
- Selliste käesolevas määruses sätestatud suunamis- ja võimendamismeetodite kasutamise tingimused, mis hõlmavad isikuandmete töötlemist poliitreklaami kontekstis, peaksid põhinema ELi toimimise lepingu artiklil 16.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

- (48) [Poliitreklaami suunamis- ja võimendamismeetodid, mis hõlmavad määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/1725 artikli 10 lõikes 1 osutatud andmete töötlemist, tuleks seepärast ära keelata. Selliste meetodite kasutamine peaks olema lubatud üksnes vastutavale töötlejale või tema nimel tegutsevale isikule andmesubjekti sõnaselgel nõusolekul või juhul, kui andmeid töödeldakse poliitilise, filosoofilise, religioosse või ametiühingulise suunitlusega sihtasutuse, ühenduse või muu mittetulundusühingu õiguspärase tegevuse raames, mille suhtes kohaldatakse vajalikke kaitsemeetmeid, ning tingimusel, et töödeldakse ainult asjaomase ühingu liikmete või endiste liikmete või selliste isikute andmeid, kes on kõnealuse ühinguga püsivalt seotud selle tegevuse eesmärkide tõttu, ning et isikuandmeid ei avalikustata väljaspool seda ühingut ilma andmesubjektide nõusolekuta. Sellega peaksid kaasnema konkreetsed kaitsemeetmed. Nõusolekut tuleks mõista nõusolekuna määruse (EL) 2016/679 ja määruse (EL) 2018/1725 tähenduses. Seetõttu ei tohiks juhul, kui suunamis- ja võimendamismeetodeid kasutatakse määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/1725 artikli 10 lõikes 1 osutatud isikuandmete töötlemist hõlmava poliitreklaami avaldamiseks, edendamiseks või levitamiseks, olla võimalik tugineda määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõike 2 punktides b, c, e, f, g, h, i ja j ning määruse (EL) 2018/1725 artikli 10 lõike 2 punktides b, c, e, f, g, h, i ja j sätestatud eranditele.]

- (49) Suurema läbipaistvuse ja vastutuse tagamiseks peaksid vastutavad töötlejad, kes kasutavad isikuandmete töötlemist hõlmava poliitreklaami suunamise ja võimendamise meetodeid, rakendama täiendavaid kaitsemeetmeid. **Need täiendavad kaitsemeetmed peaksid täiendada olemasolevaid kaitsemeetmeid, kaasa arvatud neid, mis käsitlevad automatiseeritud töötlusel põhinevate otsuste tegemist kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 24 ja määruse (EL) 2018/1725 artikliga 26.** Nad peaksid vastu võtma ja ellu viima strateegia, mis kirjeldab selliste meetodite kasutamist reklaami üksikisikutele suunamiseks või selle mõju võimendamiseks, ning pidama arvestust oma asjakohase tegevuse üle. Poliitreklaami esituse avaldamisel, edendamisel või levitamisel suunamis- ja võimendamismeetodeid kasutades peaksid vastutavad töötlejad andma koos poliitreklaami esitusega teavet, mis võimaldab asjaomasel isikul mõista suunamise loogikat ja peamisi parameetreid ning seda, kas on kasutatud kolmandate isikute andmeid ja täiendavaid analüüsimetodeid, sealhulgas kas reklaamiesituse suunamist on selle avaldamise ajal veelgi optimeeritud.
- (50) Suunamis- või võimendamismeetodeid kasutavad poliitreklaami avaldajad peaksid lisama oma läbipaistvusteatesse vajaliku teabe, mis võimaldab asjaomasel isikul mõista kasutatud meetodi loogikat ja peamisi parameetreid ning seda, kas on kasutatud kolmandate isikute andmeid ja täiendavaid analüüsimetodeid, samuti **selge teabe, näiteks lingi veebisaidile, selle kohta, kus** [...] on vastutava töötleja strateegia[...] **hõlpsasti kättesaadav.**
- (50a)** Kui vastutav töötleja ja reklaami avaldaja ei ole üks ja sama isik, peaks vastutav töötleja edastama poliitreklaami avaldajale oma sisestrategie [...] **ning tagama, et poliitreklaami avaldajale edastatakse vajalik teave. Teave tuleks edastada õigeaegselt ja täpselt.**
- (50b)** Reklaamiteenuste osutajad peaksid [...] edastama poliitreklaami avaldajale teabe, mis on vajalik nende käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmiseks. Sellise teabe esitamine võiks toimuda automaatselt ja olla standardite alusel integreeritud tavapärastesse äriprotsessidesse.

- (51) Et anda üksikisikutele suuremad võimalused kasutada oma andmekaitseõigusi, peaksid poliitreklaami avaldajad andma andmesubjektidele lisateavet ja tõhusad vahendid toetamaks nende ELi andmekaitse õigusraamistikust tulenevate õiguste kasutamist, sealhulgas nõusoleku vaidlustamist või tagasivõtmist seoses suunatud poliitreklaami esitusega. Seda teavet peaks olema lihtne leida ka otse läbipaistvustest. Vahendid, mida üksikisikutele nende õiguste kasutamise toetuseks võimaldatakse, peaksid olema tõhusad ja aitama vältida poliitreklaami esituste isikule suunamist, samuti nende suunamist konkreetsete kriteeriumide alusel ning ühe või mitme konkreetse vastutava töötleja poolt.
- (52) Komisjon peaks soodustama määruse (EL) 2016/679 artiklis 40 osutatud toimimisjuhendite koostamist, et toetada andmesubjektide õiguste kasutamist selles kontekstis.
- (53) Teave, mis tuleb esitada vastavalt kõigile käesoleva määruse kohastele suunamis- ja võimendamismeetodite kasutamise nõuetele, peaks olema kergesti juurdepääsetavas, selgelt nähtavas ja kasutajasõbralikus vormingus ning lihtsas keeles.
- (54) On asjakohane kehtestada eeskirjad suunamist käsitleva teabe edastamise kohta teistele huvitatud üksustele. Kohaldatav kord peaks olema kooskõlas läbipaistvusnõuetest tuleneva teabeedastuse korraga.
- (55) Liidus teenuseid pakkuvad, ent kolmandas riigis asutatud poliitreklaami teenuste osutajad peaksid määrama liidus oma volitatud esindaja, et oleks võimalik korraldada tõhusat järelevalvet selle üle, kuidas need teenuseosutajad käesolevat määrust täidavad. Selliseks esindajaks võib olla määruse (EL) 2016/679 artikli 27 alusel määratud esindaja või määruse (EL) 2022[...]/XXX [digiteenuste õigusakt] artikli 11 alusel määratud esindaja.

- (56) Käesoleva määruse järgimise tõhusa järelevalve huvides on vaja anda järelevalveasutustele pädevus jälgida ja tagada määruse täitmist. Sõltuvalt iga liikmesriigi õigussüsteemist ja kooskõlas kehtivate liidu õigusaktidega, sealhulgas määrustega (EL) 2016/679 ja (EL) 2021/XXX [digiteenuste õigusakt], võidakse selline pädevus anda erinevatele riiklikele õigus- või haldusasutustele.
- (57) Liikmesriigid peaksid määrama pädevad asutused, kes teeksid käesoleva määruse alusel järelevalvet digivahenduse teenuste üle ja tagaksid, et selline järelevalve oleks kooskõlas määruse (EL) [digiteenuste õigusakt] artikli 38 kohaselt määratud pädevate asutuste tehtava järelevalvega. Digiteenuste koordinaatorid, kes on määruse (EL) [digiteenuste õigusakt] kohaselt nimetatud igas liikmesriigis, peaksid igal juhul vastutama nende küsimuste koordineerimise tagamise eest riigi tasandil ja tegema vajaduse korral piiriülest koostööd teiste digiteenuste koordinaatoritega, järgides määruses (EL) [digiteenuste õigusakt] sätestatud mehhanisme. Käesoleva määruse kohaldamise raames peaksid need mehhanismid piirduma liikmesriikide digiteenuste koordinaatorite koostööga ega tohiks hõlmata laienemist liidu tasandile, nagu on sätestatud määruses (EL) [digiteenuste õigusakt].
- (58) Liikmesriigid peaksid määrama pädevad asutused, et teha järelevalvet käesoleva määruse nende aspektide üle, mis ei kuulu määruse (EL) 2016/679 ja määruse (EL) 2018/725 kohaste järelevalveasutuste pädevusse. Põhiõiguste ja -vabaduste, õigusriigi põhimõtte, demokraatlike põhimõtete ja üldsuse usalduse säilimiseks poliitreklaami järelevalves ja selle vastu on oluline, et sellised asutused oleksid välisest sekkumisest või poliitilisest survest struktuuriliselt sõltumatud ning et neil oleksid volitused teha tõhusat järelevalvet ja võtta vajalikke meetmeid, tagamaks käesoleva määruse ja iseäranis selle artiklis 7 sätestatud kohustuste täitmise. Liikmesriigid võivad määrata järelevalvet tegema eelkõige oma reguleerivad asutused või organid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/13/EL⁶ artiklile 30.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1).

- (59) Kui liidu õiguses on juba olemas normid, mis käsitlevad pädevate asutuste teavitamist ning koostööd nende asutustega ja nende vahel, näiteks määruse (EL) 2021/XXX [digiteenuste õigusakt] artikkel 9 või määruse (EL) 2016/679 eeskirjad, tuleks neid norme kohaldada *mutatis mutandis* käesoleva määruse asjaomaste sätete suhtes.
- (60) Käesoleva määruse täitmise järelevalve eest vastutavad asutused peaksid tegema omavahel koostööd nii riikide kui ka ELi tasandil, kasutades parimal viisil ära olemasolevaid struktuure, sealhulgas riiklikke koostöövõrgustikke, soovitusel C(2018) 5949 final osutatud Euroopa valimiskoostöö võrgustikku ja direktiivi 2010/13/EL alusel loodud audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma. Selline koostöö peaks hõlbustama kiiret ja turvalist teabevahetust küsimustes, mis on seotud käesoleva määruse kohaste järelevalve- ja täitmise tagamise ülesannetega ning aitama seejuures teha ühiselt kindlaks rikkumisi, jagada üksteisega tähelepanekuid ja oskusteavet ning teha koostööd asjaomaste õigusnormide kohaldamise ja nende täitmise tagamise vallas.

- (61) Määruses sätestatud kohustuste tõhusa kohaldamise hõlbustamiseks on vaja anda liikmesriikide ametiasutustele volitused nõuda teenuseosutajatelt teavet poliitreklaami esituse läbipaistvuse kohta. Pädevatele asutustele edastatav teave võib olla seotud konkreetse reklaamikampaania, konkreetse aasta või konkreetsete reklaamiesitustega. Tagamaks, et sellise teabe nõudeid saab tulemuslikult ja tõhusalt täita ning et samal ajal ei panda poliitreklaami teenuste osutajatele ebaproportsionaalset koormust, on vaja kehtestada kindlad tingimused, millele need teabenõuded peaksid vastama. Poliitreklaami teenuste osutajad peaksid iseäranis valimisprotsessi õigeaegse järelevalve huvides vastama pädevate asutuste teabenõuetele kiiresti ja alati [...] **kümne** tööpäeva jooksul pärast nõude saamist.
- Valimiskampaania viimasel kuul tuleks nende sätete rikkumist käsitada kodanike õigusi negatiivselt ja tõsiselt mõjutavana ning seepärast peaks poliitreklaami teenuse osutaja esitama nõutud teabe 48 tunni jooksul.** Õiguskindluse ja kaitseõiguse tagamiseks peaksid pädevalt asutuselt saadud teabenõuded sisaldama piisavaid põhjendusi ning teavet olemasolevate õiguskaitsevahendite kohta. Poliitreklaami teenuste osutajad peaksid määrama pädevate asutustega suhtlemiseks kontaktpunktid. Sellised kontaktpunktid võiksid olla elektroonilised.
- (62) Liikmesriigid peaksid määrama käesoleva määruse kohaldamiseks liidu tasandi kontaktpunkti. See kontaktpunkt peaks võimaluse korral olema Euroopa valimiskoostöö võrgustiku liige. Kontaktpunkt peaks hõlbustama liikmesriikide pädevate asutuste koostööd järelevalve- ja täitmise tagamise ülesannete täitmisel, vahetades eelkõige teavet teiste liikmesriikide kontaktpunktide ja pädevate asutustega.

- (63) Liikmesriikide ametiasutused peaksid tagama, et käesolevas määruses sätestatud kohustuste rikkumise eest määratakse haldustrahv või rahaline karistus. Seda tehes peaksid nad arvesse võtma rikkumise laadi, raskusastet, korduvust ja kestust ning pidama silmas kaalul olevat avalikku huvi, ellu viidud tegevuse ulatust ja laadi ning rikkuja majanduslikku suutlikkust. Selles kontekstis tuleks pöörata tähelepanu artiklis 7 sätestatud kohustuste olulisusele käesoleva määruse eesmärkide edukal saavutamisel. Lisaks peaksid ametiasutused arvesse võtma seda, kas teenuseosutaja jätab käesolevast määrusest tulenevad kohustused täitmata süstemaatiliselt või korduvalt ja viivitab sealjuures teabe edastamisega huvitatud üksustele, ning kui see on asjakohane, siis seda, kas poliitreklaami teenuste osutaja tegutseb mitmes liikmesriigis. Piisavaid ja kättesaadavaid menetluslikke tagatisi nõuetekohaselt arvesse võttes peavad rahalised karistused ja haldustrahvid olema igal üksikjuhul tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning aitama eelkõige tagada, et poliitiline arutelu jääb avatuks ja kõik võivad selles osaleda.
- (64) Kui pädevad asutused kasutavad käesoleva määruse kohaseid volitusi, kohaldatakse vastavalt liidu ja siseriiklikule õigusele asjakohaseid menetluslikke tagatisi, sealhulgas tõhusaid õiguskaitsevahendeid ja nõuetekohaseid menetlusi.
- (65) Liikmesriigid peaksid avaldama piisavalt aegsasti enne valimiste ajakava algust oma valimisperioodide täpse kestuse, mis määratakse kindlaks vastavalt nende valimistavadele.

- (66) Et täita käesoleva määruse eesmäärke, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta aluslepingu artikli 290 kohaselt vastu õigusakte seoses artikli 7 lõikega 7, et täpsustada, millises vormis tuleks sätestada nõuded teabe esitamisele läbipaistvusteadetes kõnealuses artiklis sätestatud korras, ning seoses artikli 12 lõikega 8, et täpsustada, millises vormis tuleks sätestada nõuded teabe esitamisele suunamise kohta. On eriti oluline, et komisjon korraldaks asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas iga liikmesriigi määratud ekspertidega, ja et need konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega.
- Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (67) Komisjon peaks esitama kahe aasta jooksul pärast iga Euroopa Parlamendi valimist avaliku aruande käesoleva määruse hindamise ja läbivaatamise kohta. Aruande koostamisel peaks komisjon võtma arvesse ka käesoleva määruse rakendamist muude liidus toimuvate valimiste ja rahvahääletuste kontekstis. Aruandes tuleks muu hulgas analüüsida, kas käesoleva määruse lisad on endiselt asjakohased, ja kaaluda nende läbivaatamise vajadust.
- (68) Määruses (EL) 1141/2014, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist, on ette nähtud täiendavad kohustused seoses poliitreklaami kasutamisega Euroopa tasandi erakondade poolt.

- (69) Kuna käesoleva määruse eesmärged, nimelt aidata kaasa poliitreklaami ja sellega seotud teenuste siseturu nõuetekohasele toimimisele ning kehtestada normid suunamise kasutamise kohta poliitreklaami avaldamisel ja levitamisel, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ja neid saab seepärast paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta käesoleva määruse vastu kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (70) Käesolev määrus ei piira direktiivis 2000/31/EÜ sätestatud normide, sealhulgas selle artiklites 12–15 sätestatud vahendusteenuste osutajate vastutust käsitlevate normide kohaldamist (direktiivi on muudetud määrusega (EL) 2021/XXX [digiteenuste õigusakt]), samuti määruse (EL) 2021/XXX [digiturgude õigusakt], direktiivi 2002/58/EÜ ja määruse (EL) XXX [e-privatsuse määrus] ning direktiivi (EL) 2010/13, direktiivi 2000/31/EÜ, direktiivi 2002/58/EÜ, direktiivi 2005/29/EÜ, direktiivi 2011/83/EL, direktiivi 2006/114/EÜ, direktiivi 2006/123/EÜ ja määruse (EL) 2019/1150 kohaldamist.
- (71) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning andmekaitseinspektor esitas oma arvamuse XX.XX.2022,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK. ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja [...] eesmärgid

1. Käesolevas määruses sätestatakse:

- a) poliitreklaami ja sellega seotud teenuste pakkujate ühtlustatud läbipaistvuskohustused selliste teenuste osutamisega seotud teabe säilitamisel, avalikustamisel ja avaldamisel;
- b) ühtlustatud normid isikuandmete [...] töötlemist hõlmavate suunamis- ja võimendamismeetodite kasutamise kohta poliitreklaami avaldamisel, levitamisel või edendamisel.

[...]

[...] 2. Käesoleva määruse eesmärgid on:

- a) aidata kaasa poliitreklaami ja sellega seotud teenuste siseturu nõuetekohasele toimimisele;
- b) pakkuda füüsilistele isikutele kaitset seoses nende isikuandmete töötlemisega.

[...]

Artikkel 1a

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse sellise poliitreklaami suhtes, mis on liidus ette valmistatud, mille edastamine on liidus korraldatud või mida on liidus edendatud, avaldatud või levitatud või ühes või mitmes liikmesriigis üksikisikutele suunatud, olenemata poliitreklaami teenuste osutaja [...] asukohast ja kasutatavatest vahenditest.
2. Käesolev määrus ei mõjuta ei poliitreklaami sisu ega liidu või liikmesriikide norme, millega reguleeritakse poliitreklaami esitamist, valimisperioode ja poliitiliste kampaaniate läbiviimist.

3. Käesolev määrus ei piira järgmiste õigusnormide kohaldamist:

- a) direktiiv 2000/31/EÜ;**
- b) direktiiv 2002/58/EÜ ja määrus (EL) XXX [e-privaatsuse määrus];**
- c) direktiiv 2005/29/EÜ;**
- d) direktiiv 2006/114/EÜ;**
- e) direktiiv 2006/123/EÜ;**
- f) direktiiv (EL) 2010/13;**
- g) direktiiv 2011/83/EL;**
- h) määrus (EL) 2019/1150;**
- i) [määrus (EL) 2021/xxx [digiteenuste õigusakt]].**

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid [...]:

1. „teenus“ – ELi toimimise lepingu artiklis 57 määratletud mis tahes iseseisev majandustegevus, mida tavaliselt osutatakse tasu eest;

2. „poliitreklaam“ – sõnumi ettevalmistamine, selle edastamise korraldamine ning selle edendamine, avaldamine või levitamine mis tahes viisil,
- a) kui seda tehakse poliitikas osaleja poolt, jaoks või nimel, välja arvatud juhul, kui sõnum on puhtalt eraviisilist või ärilist laadi; või
 - b) kui see sõnum võib mõjutada valimiste või rahvahääletuse tulemust, seadusandlikku või regulatiivset protsessi või hääletamiskäitumist **ja on selleks mõeldud**.

See ei hõlma mis tahes meediakanali kaudu edastatavaid teenuseosutaja toimetusevastutusel väljendatavaid poliitilisi arvamusi, [...] välja arvatud juhul, kui teenuseosutaja on väljendatud poliitilise arvamuse eest saanud tasu;

3. „poliitreklaami esitus“ – üks **mis tahes viisil avaldatud või levitatud** poliitreklaami tegemise juht;
4. „poliitikas osaleja“ – järgmised isikud ja üksused:
- a) erakond määruse (EL, Euratom) nr 1141/2014 artikli 2 punkti 1 tähenduses või sellise erakonna[...]ga [...] seotud üksus;
 - b) poliitiline liit määruse (EL, Euratom) nr 1141/2014 artikli 2 punkti 2 tähenduses;
 - c) Euroopa tasandi erakond määruse (EL, Euratom) nr 1141/2014 artikli 2 punkti 3 tähenduses;
 - d) kandidaat [...] **liidus** riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil valitavale ametikohale või mõne erakonna juhtivale ametikohale või sellist ametikohta **omav** isik;

[...]

- f) [...] **liidu institutsiooni, välja arvatud Euroopa Liidu Kohus, Euroopa Keskpank ja Euroopa Kontrollikoda, või liikmesriigi** riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi valitsuse liige [...];
- g) poliitkampania organisatsioon, mis on kas juriidiline isik või mitte ja mis on loodud valimiste või rahvahääletuste [...] **tulemuste mõjutamiseks** [...];
- h) iga füüsiline või juriidiline isik, kes esindab punktides a–g nimetatud isikuid või organisatsioone [...] **ja** tegutseb nende nimel ning edendab nende poliitilisi eesmärke;

5. „poliitreklaami teenus“ – poliitreklaami tegemise teenus, välja arvatud määruse (EL) 202[...]2/XXX [digiteenuste õigusakt] artikli 2 punktis f viidatud digivahenduse teenus, mida osutatakse ilma konkreetse sõnumi edastamise korraldamise, **edendamise**, avaldamise või levitamise eest vastutasu saamata;

5a. „poliitreklaami teenuste osutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes osutab poliitreklaami teenuseid, mis ei ole üksnes kõrvalteenused;

6. „poliitreklaami kampaania“ – omavahel seotud **poliit**reklaami seeria ettevalmistamine, edastamise korraldamine, edendamine, avaldamine või levitamine poliitreklaami lepingu raames ühise ettevalmistamise, sponsorluse ja rahastamise alusel;
7. „tellija“ – füüsiline või juriidiline isik, kelle nimel poliitreklaami esitus ette valmistatakse, selle edastamist korraldatakse, seda **edendatakse** või see avaldatakse või kelle nimel seda levitatakse;
8. „suunamis[...]meetodid“ – võtted, mida kasutatakse [...] kohandatud poliitreklaami esituse suunamiseks ainult konkreetsele isikule või isikute rühmale [...];

8a. „võimendamismeetodid“ – võtted, mida kasutatakse poliitreklaami levimuse, ulatuse või nähtavuse suurendamiseks;

9. „valimisperiood“ – ajavahemik, mis hõlmab liikmesriigis toimuvatele valimistele või rahvahääletusele eelnevat aega, nende toimumise aega või vahetult nende järel kulgevat aega, mille jooksul kohaldatakse kampaaniate suhtes **liikmesriikide** erieeskirju;
10. „asjaomane valijaskond“ – nende isikute kogum, kellel on õigus anda oma hääl valimistel või rahvahääletusel, mis korraldatakse liikmesriigis, kus [...] poliitreklaami **avaldatakse või levitatakse**; asjaomane valijaskond võib olla kogu liikmesriigi valijaskond;
11. „poliitreklaami avaldaja“ – **poliitreklaami teenuse pakkuja, [...] kes avaldab või levitab reklaami** [...] mis tahes kanali kaudu;
12. „vastutav töötleja“ – vastutav töötleja kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 3 [...] lõikega 8 [...] või vastavalt vajadusele kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 4 lõikega 8.

Esimese lõigu punkti 2 kohaldamisel ei loeta poliitreklaamiks selliseid ametlikest allikatest saadud sõnumeid valimistel või rahvahääletustel osalemise korra ja tingimuste kohta ega sõnumeid valimistel või rahvahääletustel osalemise edendamise korra ja tingimuste kohta, mis on **üksnes nendega seotud**.

Artikkel 2a

Poliitreklaami olemasolu tuvastamine

Et teha kindlaks, kas sõnum on poliitreklaam artikli 2 esimese lõigu punkti 2 alapunkti b tähenduses, võetakse arvesse kõiki selle omadusi, eelkõige järgmiseid asjakohaseid aspekte:

- a) **sõnumi sisu;**
- b) **sõnumi tellija;**
- c) **sõnumi edastamiseks kasutatud keel, sõnumi edendamise, avaldamise või levitamise viis ja sihtrühm;**
- d) **sõnumi edastamise kontekst, sealhulgas edastamise periood, nagu valimis- või rahvahääletuse perioodid ning seadusandlik või regulatiivne protsess;**
- e) **sõnumi eesmärk.**

Artikkel 3

[...] Siseturu põhimõte

1. **Poliitreklaami** läbipaistvusega seotud põhjustel ei säilita ega kehtesta liikmesriigid sätteid ega meetmeid, mis erinevad käesoleva määruse sätetest.
2. Kui käesoleva määruse nõuded on täidetud, ei saa läbipaistvusega seotud põhjustel poliitreklaami teenuste osutamist keelata ega piirata.

II PEATÜKK. LÄBIPAISTVUSKOHUSTUSED

POLIITREKLAAMI TEENUSTE OSUTAMISEL

Artikkel 4

Poliitreklaami teenuste läbipaistvus

1. _____ Poliitreklaami teenuseid osutatakse läbipaistvalt kooskõlas käesoleva määruse [...] II peatükis sätestatud kohustustega.
2. Poliitreklaami teenuste osutaja tagab, et poliitreklaami teenuse osutamiseks sõlmitud lepingus täpsustatakse, kuidas täidetakse käesoleva määruse asjakohaseid sätteid.

Artikkel 5

Poliitreklaami teenuste tuvastamine

1. Reklaamiteenuste osutajad nõuavad, et reklaami tellijad ja nende nimel tegutsevad reklaamiteenuste osutajad annaksid teada, kas reklaamiteenus, mida nad teenuseosutajalt tellivad, kujutab endast poliitreklaami teenust artikli 2 lõike 5 tähenduses. Reklaami tellijad ja nende nimel tegutsevad reklaamiteenuste osutajad teevad vastava avalduse heas usus.
2. Poliitreklaami teenuste osutajad tagavad, et poliitreklaami teenuse osutamiseks sõlmitud lepingutes [...] nõutakse, et tellija või tellija nimel tegutsev reklaamiteenuste osutaja esitab artikli 6 lõike 1 järgimiseks vajaliku teabe. See teave edastatakse [...] täielikult ja täpselt ning põhjendamatult viivitusega.

- 3. Ilmselt vale deklaratsiooni või teabe korral nõuab reklaamiteenuste osutaja tellijalt või tellija nimel tegutsevalt reklaamiteenuste osutajalt deklaratsiooni parandamist. Tellija või tellija nimel tegutsev reklaamiteenuste osutaja teeb sellise paranduse täielikult ja täpselt ning põhjendamatult viivitusega.**

Artikkel 6

Teabe säilitamine [...]

1. Poliitreklaami teenuste osutajad säilitavad oma teenuste osutamisel kogutud järgmise teabe:
 - a) poliitreklaami esitus või poliitreklaami kampaania, millega teenus või teenused on seotud;
 - b) **nende** poolt poliitreklaamiga seoses osutatud konkreetne teenus või konkreetsed teenused;
 - c) osutatud teenuse või teenuste eest nõutud summad ja osutatud teenuse või teenuste eest osaliselt või täielikult vastutasuks saadud muude hüvede väärtus [...] **ja nende allikad**;
 - d) [...] **poliitreklaami** tellija **ja, asjakohasel juhul, tellija üle lõplikku kontrolli omava üksuse** nimi ja [...] **nende** kontaktandmed **ning juriidiliste isikute puhul nende asukoht; ning**
 - (e) asjakohasel juhul andmed valimiste või [...] rahvahääletuste kohta, millega poliitreklaam on seotud.**
2. Lõikes 1 osutatud teave peab olema **esitatud kirjalikus** [...] **või** elektroonilises vormis. Sellist teavet tuleb säilitada viis aastat alates vastavalt kas reklaami ettevalmistamise, selle edastamise korraldamise, **edendamise**, avaldamise või levitamise viimasest kuupäevast.

[...]

Artikkel 6a

Teabe edastamine poliitreklaami avaldajale

1. Selleks et võimaldada poliitreklaami avaldajatel täita käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, tagavad poliitreklaami teenuste osutajad artikli 6 lõikes 1 osutatud teabe õigeaegse, täieliku ja täpse edastamise poliitreklaami avaldavale või levitavale avaldajale. Poliitreklaami teenuste osutaja teeb mõistlikke jõupingutusi tagamaks, et artikli 6 lõike 1 kohaselt säilitatav teave on täielik ja täpne.

Kui poliitreklaami avaldaja on ainus poliitreklaami teenuste osutaja, edastab tellija asjaomase teabe poliitreklaami avaldajale.
2. Poliitreklaami teenuste osutaja edastab selle teabe vastava teenuse osutamisega samaaegselt vastavalt parimatele tavadele ja tööstusharu standarditele, kasutades standardset automatiseeritud protsessi, kui see on tehniliselt võimalik.
3. Kui poliitreklaami teenuste osutajad saavad teada, et nende edastatud teavet on ajakohastatud, tagavad nad, et ajakohastatud teave edastatakse asjaomasele poliitreklaami avaldajale.

Läbipaistvusnõuded igale poliitreklaami esitusele

1. **Poliitreklaami avaldaja teeb** [...] **iga** [...] **poliitreklaami** [...] **puhul** selgelt, märgatavalt ja üheti mõistetavalt kättesaadavaks järgmi[...]se teabe:

- a) selgitus, et tegemist on poliitreklaamiga;
- b) poliitreklaami esituse tellija ja tellija üle lõplikku kontrolli omava üksuse nimi, **kui see on asjakohane**;
- c) läbipaistvusteade, mis võimaldab mõista poliitreklaami esituse laiemat konteksti ja eesmäärke, või selge märges selle kohta, kust selle teate hõlpsasti leida võib.

Selleks kasutavad poliitreklaami avaldajad tõhusaid ja silmatorkavaid märgistamismeetodeid, mis võimaldavad poliitreklaami esituse kui sellise kergesti tuvastada, ning selle, et märgistus jääb püsima, kui poliitreklaami esitust edasi levitatakse.

2. Läbipaistvusteade [...] peab [...] sisaldama järgmist teavet:

- a) tellija nimi **ja tema asukoht ning tellija üle lõplikku kontrolli omava üksuse nimi ja asukoht, kui see on asjakohane**, ja [...] **nende** kontaktandmed;
- b) ajavahemik, mille jooksul kavatsetakse poliitreklaami avaldada ja levitada [...];

- c) [...] teave asjaomase reklaamiesituse ja asjakohasel juhul poliitreklaami kampaaniaga **seotud poliitreklaami teenuste osutamise [...] eest poliitreklaami teenuste osutaja, kaasa arvatud avaldaja poolt** saadud kogusummade või nende teenuste osutamise eest osaliselt või täielikult vastutasuks saadud muude hüvede väärtuse ning nende summade või hüvede allikate kohta;
- d) võimaluse korral märke valimiste või rahvahääletuse kohta, millega reklaamiesitus on seotud;
- e) asjakohasel juhul lingid internetis kättesaadavaks tehtud andmekogudele, mis sisaldavad teavet avaldatud reklaamiesituste kohta ja **millele on osutatud lõikes 6;**
- f) teave artikli 9 lõikega 1 ette nähtud mehhanismide kasutamise kohta;

fa) artikli 12 lõikes 4 osutatud teave, kui see on asjakohane.

[...] Läbipaistvusteatesse lisatav teave esitatakse I lisas osutatud konkreetsetel andmeväljadel.

2a. Läbipaistvusteade tuleb lisada igasse poliitreklaami esitusse või peab olema kuni selle avaldamise lõpuni selle esmakordsest esitusest [...] kergesti leitav [...].
Läbipaistvusteade peab olema ajakohane. Läbipaistvusteadet tuleb esitada kergesti juurdepääsetavas, masinloetavas (kui see on tehniliselt võimalik), selgelt nähtavas ja kasutajasõbralikus vormingus ja lihtsas keeles.

3. Poliitreklaami avaldajad teevad mõistlikke jõupingutusi tagamaks, et lõikes [...] 2 osutatud teave on täielik ja **täpne. Kui poliitreklaami avaldaja saab teada, et lõikes [...] 2 osutatud teave on puudulik või ebatäpne, peaks ta tegema mõistlikke jõupingutusi, sealhulgas võtma vajaduse korral ühendust tellija või asjaomaste teenuseosutajatega, et teavet täiendada või parandada.**[...] Kui [...] **teavet ei ole võimalik põhjendamatu viivitusega täiendada või parandada, ei tee avaldaja** [...] poliitreklaami **kättesaadavaks või peatab** poliitreklaami [...] **avaldamise või levitamise ning teavitab asjaomast teenuseosutajat ja, kui see on asjakohane, tellijat.**

Kui tellija või poliitreklaami teenuste osutaja saab teada, et poliitreklaami avaldajale edastatud või avaldatud teave on puudulik või ebatäpne, võtab ta põhjendamatu viivitusega ühendust asjaomase poliitreklaami avaldajaga ning asjakohasel juhul edastab poliitreklaami avaldajale täieliku või parandatud teabe.

[...]

5. Poliitreklaami avaldajad hoiavad oma läbipaistvusteed koos muudatustega alles viie aasta jooksul pärast [...] **viimast avaldamist.**
6. Poliitreklaami avaldajad, kes on väga suured digiplatvormid määruse (EL) 2021/XXX [digiteenuste õigusakt] artikli 25 tähenduses, tagavad, et andmekogud, mille nad vastavalt viidatud määruse [digiteenuste õigusakt] artiklile 30 **reaalajas** kättesaadavaks teevad, võimaldavad iga neis hoitava poliitreklaami esituse puhul juurdepääsu lõikes 2 osutatud **ajakohastatud** teabele.

7. Liikmesriigid, sealhulgas nende pädevad asutused, ja komisjon, võttes arvesse asjaomaste teenuseosutajate eriomadusi ning mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkreetseid vajadusi direktiivi 2013/34/EL artikli 3 tähenduses, ärgitavad koostama selliseid tegevusjuhendeid, mille eesmärk on aidata kaasa käesoleva artikli nõuetekohasele kohaldamisele.
8. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 19 vastu delegeeritud õigusakte I lisa muutmiseks, et lisada lõike 2 kohaselt esitatava teabe loetellu [...] või muuta selles [...] elemente, kui selline muutmine on tehnoloogia arengut, **asjaomaseid teadusuuringuid, pädevate asutuste tehtava järelevalve suundumusi ja pädevate organite antud asjakohaseid suuniseid** silmas pidades vajalik poliitreklaami esituse laiema konteksti ja selle eesmärkide mõistmiseks.

Artikkel 8

Korrapärane aruandlus poliitreklaami teenuste kohta

1. [...] **Poliit**reklaami avaldajad lisavad oma direktiivi 2013/34/EL artiklis 19 kirjeldatud tegevusaruannetesse, mis moodustavad osa aruandeaasta finantsaruannetest, osutatud teenuste eest saadud summad või osaliselt või täielikult vastutasuks saadud muude hüvede väärtuse ning teabe suunamis- ja võimendamismeetodite kasutamise kohta kampaaniate kaupa.
2. Lõiget 1 ei kohaldata direktiivi 2013/34/EL artikli 3 **lõigetes 1** [...] –3 [...] nimetatud kategooriasse kuuluvate ettevõtjate suhtes.

Artikkel 9

Võimalikule ebaseaduslikule poliitreklaami esitusele viitamine

- 1.**[...] Poliitreklaami teenuseid osutades kehtestavad poliitreklaami avaldajad mehhanismid, mille kaudu **füüsilised ja juriidilised** [...] isikud saavad neile tasuta teatada, kui nende avaldatud konkreetne poliitreklaami esitus ei vasta käesoleva määruse nõuetele.

- 2.**[...] Teave selle kohta, kuidas poliitreklaami esitustest lõike 1 kohaselt teatada, peab olema kasutajasõbralik ja kergesti ligipääsetav, sealhulgas läbipaistvusteadete kaudu. Poliitreklaami avaldajad võimaldavad esitada lõikes 1 osutatud teate elektrooniliselt.
- 3.** Poliitreklaami avaldaja teeb mõistlikke jõupingutusi, et käsitleda lõike 1 kohaselt saadud teateid hoolikalt, objektiivselt ja põhjendamatu viivitusega, võttes ühendust asjaomase [...] poliitreklaami teenuste osutaja ja vajaduse korral tellijaga.
- 4.**[...] Poliitreklaami avaldaja teavitab põhjendamatu viivitusega [...] teate esitanud isikut sellest, milliseid samme on lõikes 1 osutatud teate põhjal astunud [...].
- 4a.** Valimistele või rahvahääletusele eelneva kuu jooksul käsitlevad poliitreklaami avaldajad, kes on väga suured digiplatvormid määruse (EL) 2022/XXX [digiteenuste õigusakt] tähenduses, 48 tunni jooksul kõik teated, mis nad vastavate valimiste või rahvahääletusega seotud reklaamiga seoses saavad. [...]
- 5.**[...] Sama reklaamiesituse või reklaamikampaania kohta lõike 1 alusel esitatud korduvatele teadetele võib esitada koondvastuse, esitades muu hulgas viite asjaomase poliitreklaami avaldaja veebisaidil avaldatud teadaandele.

Teabe edastamine pädevatele asutustele

1. Pädevatel riigiasutustel on õigus nõuda, et poliitreklaami teenuste osutaja edastab [...] neile teabe, **mida nad** artiklite [...] 6, 7 ja 8 **kohaselt peavad saama** [...]. Edastatud teave peab olema täielik, täpne ja usaldusväärne ning esitatud selgelt, sidusalt, koondatult ja arusaadavalt. Kui see on tehniliselt võimalik, edastatakse teave masinloetaval kujul.
 - 1a.** Teabenõue peab sisaldama järgmist:
 - a) põhjendus selle kohta, missugusel eesmärgil teavet nõutakse ning miks on see nõue vajalik ja proportsionaalne, välja arvatud juhul, kui teabenõudega taotletakse kuritegude tõkestamise, **avastamise**, uurimise [...] ja nende eest vastutusele võtmise eesmärki, ning määral, mil teabenõude põhjenduse avaldamine seda eesmärki ohustaks;
 - b) õiguskaitsevahendid, mida on asjaomasel teenuseosutajal ja poliitreklaami teenuse tellijal võimalik kasutada.
2. Lõikes 1 osutatud teabenõude saamise korral saadavad poliitreklaami teenuste osutajad kahe tööpäeva jooksul kinnituse nõude kättesaamise kohta ja teavitavad ametiasutust nõude täitmiseks võetud meetmetest. Asjaomane teenuseosutaja esitab nõutud teabe kümne tööpäeva jooksul. **Poliitreklaami teenuste osutaja, kes kuulub mõnda direktiivi 2013/34/EL artikli 3 lõigetes 1–3 osutatud kategooriasse, teeb mõistlikke jõupingutusi, et esitada nõutud teave 15 tööpäeva jooksul. Viimase kuu jooksul enne valimisi või rahvahääletust esitab poliitreklaami teenuste osutaja nõutud teabe 48 tunni jooksul. Poliitreklaami teenuste osutaja, kes kuulub mõnda direktiivi 2013/34/EL artikli 3 lõigetes 1–3 osutatud kategooriasse, teeb mõistlikke jõupingutusi, et esitada nõutud teave põhjendamatult viivitusega.**

3. Poliitreklaami teenuste osutajad määravad pädevate riigiasutustega suhtlemiseks kontaktpunkti. Poliitreklaami teenuste osutaja, kes [...] **kuulub mõnda** direktiivi 2013/34/EL artikli 3 **lõigetes 1–3 osutatud kategooriasse** [...], võib määrata kontaktpunktiks ettevõttevälise füüsilise isiku.

Artikkel 11

Teabe edastamine muudele huvitatud üksustele

1. **Huvitatud üksuse taotluse korral edastab p**[...]oliitreklaami teenuste osutaja **sellele** üksusele tasuta teabe, **mis tal** artiklite 6 **ja 7 kohaselt peab olema**[...][...]. 2. Lõike 1 kohaselt teabe edastamist taotlevad huvitatud üksused peavad olema ärihuvidest sõltumatud ja kuuluma ühte või mitmesse järgmistest kategooriatest:
- a) kontrollitud teadlased kooskõlas määruse (EL) 2021/XXX artikliga 31 [digiteenuste õigusakt];
 - b) sellise kodanikuühiskonna organisatsiooni liikmed, mille siseriiklikus või liidu õiguses kinnitatud põhikirjaline eesmärk on kaitsta ja edendada avalikke huve;
 - c) poliitikas osalejad [...]; [...]
 - d) liikmesriigis [...] **tunnustatud** riiklikud või rahvusvahelised valimisvaatlejad; **või**
 - e) ajakirjanikud.**

[...]

3. Pärast huvitatud üksuselt teabenõude saamist teeb teenuseosutaja kõik endast oleneva, et anda nõutud teave või esitada lõikes 5 osutatud põhjendatud vastus ühe kuu jooksul.
4. Lõike 1 kohaselt esitatava teabe ettevalmistamisel võib teenuseosutaja asjaomased summad liita või avaldada vaid nende suurusjärgu, kui see on vajalik tema õigustatud ärihuvide kaitsmiseks.
5. Juhul kui lõikes 1 osutatud teabenõue on selgelt põhjendamatu, mõistetamatu või ülemäärane, eriti selle ebaselguse tõttu, võib teenuseosutaja teabe esitamisest keelduda. Sellisel juhul saadab ta teabenõude esitanud huvitatud üksusele põhjendatud vastuse **ja teabe õiguskaitsevõimaluste kohta**.
6. Kui lõikes 1 osutatud teabenõuete [...] **töötlemisega** kaasnevad märkimisväärsed kulud, võib teenuseosutaja nõuda mõistlikku ja proportsionaalset tasu, mis ei ületa mingil juhul nõutud teabe esitamise halduskulusid.
7. Teenuseosutajad peavad tõendama, et teabenõue on selgelt põhjendamatu, mõistetamatu või ülemäärane või et teabenõude[...] töötlemisega kaasne[...]b märkimisvää[...]ne kulu[...].

III PEATÜKK. POLIITREKLAAMI SUUNAMINE JA VÕIMENDAMINE

Artikkel 12

Suunamise ja võimendamise erinõuded

1. [Suunamis- ja võimendamismeetodid, mis hõlmavad määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/1725 artikli 10 lõikes 1 osutatud isikuandmete töötlemist, on poliitreklaami korral keelatud.
2. [...] **Lõikes 1** sätestatud keeldu ei kohaldata määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõike 2 punktides a ja d ning määruse (EL) 2018/1725 artikli 10 lõike 2 punktides a ja d osutatud olukordade suhtes.]
3. Isikuandmete töötlemist hõlmavate suunamis- või võimendamismeetodite kasutamisel poliitreklaamis täidavad vastutavad töötlejad lisaks määruses (EL) 2016/679 ja määruses (EL) 2018/1725 sätestatud nõuetele (olenevalt sellest, kumba määrust kohaldatakse) veel järgmisi nõudeid:
 - a) võtavad vastu sisestrategie, milles kirjeldatakse selgelt ja lihtsas keeles eelkõige selliste meetodite kasutamist reklaami üksikisikutele suunamiseks või reklaami mõju võimendamiseks, [...] rakendavad seda strateegiat **ja teevad selle üldsusele kättesaadavaks** ning järgivad seda viie aasta jooksul;
 - b) peavad arvestust suunamise või võimendamise kasutamise, samuti kasutatud mehhanismide, meetodite ja parameetrite ning kasutatud isikuandmete allika(te) kohta.

- c) annavad koos **teatega, et tegemist on poliitreklaamiga**, lisateavet, mis võimaldab asjaomasel isikul mõista kasutatud meetodi loogikat ja peamisi parameetreid ning seda, kas on kasutatud kolmandate isikute andmeid ja täiendavaid analüüsimeetodeid. **Lisatav teave esitatakse II lisas osutatud konkreetsetel andmeväljadel.** [...]

4. See sisaldab eelkõige järgmist teavet:

- i) sihtrühmaks olevate saajate konkreetsed rühmad, kaasa arvatud parameetrid, mille alusel määratakse kindlaks saajad, kellele reklaami levitatakse;**
- ii) suunamisel ja võimendamisel kasutatavate isikuandmete kategooriad ja allikad;**
- iii) levitamise aeg;**
- iv) link lõike 3 punktis a osutatud strateegiale või selge teave selle kohta, kust on lihtne leida teavet lõike 3 punktis a osutatud strateegia kohta.**

4a. Kui vastutav töötleja ja reklaami avaldaja ei ole üks ja sama isik, edastab vastutav töötleja oma sisestrategia **ning tagab, et [...] lõikes 4 osutatud teave edastatakse [...], poliitreklaami avaldajale, et võimaldada poliitreklaami avaldajal täita käesolevast määrusest talle tulenevaid kohustusi. Teave tuleb edastada täpselt ja õigeaegselt kooskõlas parimate tavade ja tööstusstandarditega ning kui see on tehniliselt võimalik, siis standarditud automaatse protsessi abil.**

4b. **Reklaamiteenuste osutajad edastavad vajaduse korral vastutavatele töötlejatele teabe, mis on vajalik lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõuete täitmiseks.**

5. [...] **Isikuandmete töötlemist** [...] kasutavad poliitreklaami avaldajad lisavad reklaamiesitusse [...] **või** artikli 7 alusel nõutavasse läbipaistvusteatesse või nende juurde viite tõhusatele vahenditele, millega toetada üksikisikuid määrusest (EL) 2016/679 **või asjakohasel juhul määrusest (EL) 2018/1725** tulenevate õiguste kasutamisel.
6. [...] **Lõigete 3–5** kohane teave esitatakse kergesti juurdepääsetavas, masinloetavas (kui see on tehniliselt teostatav), selgelt nähtavas ja kasutajasõbralikus vormingus ning lihtsas keeles.

[...]

8. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 19 vastu delegeeritud õigusakte II lisa muutmiseks, et **lisada** [...] käesoleva artikli lõike **[...]3[...]** punkti c kohaselt esitatava teabe loetellu [...] **või** muuta selles teatavaid elemente [...], võttes arvesse [...] tehnoloogia [...] arengut, asjaomaseid [...] teadusuuringuid, [...], pädevate asutuste tehtava järelevalve suundumusi ja pädevate organite antud asjakohaseid suuniseid.

Artikkel 13

Suunamist või võimendamist käsitleva teabe edastamine muudele huvitatud üksustele

1. Huvitatud üksustelt artikli 11 lõike 1 kohase teabenõude saamise korral võtab [...] [...] vastutav töötaja [...] asjakohased meetmed edastamiseks huvitatud üksustele tasuta artiklis 12 osutatud teabe.
2. Artikli 11 lõikeid 2–7 kohaldatakse *mutatis mutandis*.

IV PEATÜKK. JÄRELEVALVE JA TÄITMISE TAGAMINE

Artikkel 14

Esindaja

1. Teenuseosutajad, kes pakuvad liidus poliitreklaami teenuseid, kuid kellel ei ole liidus tegevuskohta, määravad oma esindajaks kirjalikult füüsilise või juriidilise isiku ühes neist liikmesriikidest, kus nad oma teenuseid pakuvad.
2. Esindaja vastutab selle eest, et täidetakse tema poolt esindatava teenuseosutaja kohustusi, mis tulenevad käesolevast määrusest, ning talle adresseeritakse kogu teabevahetus, mis toimub käesoleva määruse kohaselt asjaomase teenuseosutajaga. Kõiki esindajale saadetud teateid käsitatakse tema poolt esindatavale teenuseosutajale saadetud teadetena.

Pädevad asutused ja kontaktpunktid

1. Määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 või määruse (EL) 2018/1725 artiklis 52 osutatud järelevalveasutused on pädevad jälgima käesoleva määruse artikli 12 kohaldamist oma vastavas pädevusvaldkonnas. Määruse (EL) 2016/679 artiklit 58 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklit 58 kohaldatakse *mutatis mutandis*. Käesoleva määruse artikliga 12 hõlmatud tegevuse suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2016/679 VII peatükki.
2. Liikmesriigid määravad pädevad asutused, kes jälgivad, kas vahendusteenuste osutajad määruse (EL) 2021/XXX [digiteenuste õigusakt] tähenduses täidavad vastavalt olukorrale käesoleva määruse artiklites 5–11 ja artiklis 14 sätestatud kohustusi. Määruse (EL) 2021/XXX [digiteenuste õigusakt] kohaselt määratud pädevad asutused võivad olla ka üks pädevatest asutustest, kes on määratud jälgima, kas digivahendajad täidavad käesoleva määruse artiklites 5–11 ja artiklis 14 sätestatud kohustusi. Määruse (EL) 2021/XXX artiklis 38 osutatud digiteenuste koordinaator, kes määratakse igas liikmesriigis, vastutab määruses (EL) 2021/XXX [digiteenuste õigusakt] määratletud vahendusteenuste osutajate tegevuse koordineerimise eest riigi tasandil. Küsimustes, mis on seotud käesoleva määruse kohaldamisega vahendusteenuste osutajate suhtes, kohaldatakse määruse (EL) 2021/XXX [digiteenuste õigusakt] artikli 45 lõikeid 1–4 ja artikli 46 lõiget 1.
3. Iga liikmesriik määrab ühe pädeva asutuse või mitu pädevat asutust, kes vastutavad käesoleva määruse nende aspektide kohaldamise ja täitmise tagamise eest, millele ei ole lõigetes 1 ja 2 osutatud. Iga käesoleva lõike kohaselt määratud pädev asutus on struktuuriliselt täielikult sõltumatu nii sektorist kui ka igasugusest välisest sekkumisest või poliitilisest survest. See asutus jälgib sõltumatult ja tõhusalt käesoleva määruse täitmist ning võtab selle tagamiseks vajalikke ja proportsionaalseid meetmeid.

4. Lõikes 3 osutatud pädevatel asutustel on käesolevast määrusest tulenevate järelevalveülesannete täitmisel õigus taotleda poliitreklaami teenuste osutajatelt vajalikku juurdepääsu andmetele, dokumentidele või mis tahes asjakohasele teabele.
5. Lõikes 3 osutatud pädevatel asutustel on käesoleva määruse täitmise tagamisega seotud ülesannete täitmisel õigus
- a) anda poliitreklaami teenuste osutajatele märku, kui nad ei täida käesolevas määruses sätestatud kohustusi;
 - b) avaldada teateid, milles märgitakse ära käesolevas määruses sätestatud kohustuse rikkumise eest vastutav(ad) juriidilised (juriidiline) ja füüsilised (füüsiline) isik(ud) ning rikkumise laad;
 - c) määrata haldustrahve ja rahalisi karistusi.
6. Liikmesriigid tagavad pädevate asutuste koostöö, eelkõige riiklike valimisvõrgustike raames, et hõlbustada kiiret ja turvalist teabevahetust küsimustes, mis on seotud käesolevast määrusest tulenevate järelevalve- ja täitmise tagamise ülesannetega, tehes sealhulgas ühiselt kindlaks rikkumisi, jagades üksteisega tähelepanekuid ja oskusteavet ning ühendades jõud asjaomaste õigusnormide kohaldamise ja täitmise tagamiseks.
7. Käesoleva määruse kohaldamisel määrab iga liikmesriik ühe pädeva asutuse liidu tasandi kontaktpunktiks.

8. Kui poliitreklaami teenuste osutaja pakub oma teenuseid mitmes liikmesriigis või kui tema peamine tegevuskoht või esindaja on ühes liikmesriigis, ent oma põhitegevusega tegeleb ta teises liikmesriigis, teevad peamise või muu tegevuskoha või esindaja liikmesriigi pädev asutus ja kõnealuste teiste liikmesriikide pädevad asutused koostööd ning vajaduse korral abistavad üksteist. Kui see ei ole juba liidu õigusega reguleeritud, hõlmab selline koostöö vähemalt järgmist:
- a) liikmesriigis järelevalve- või täitemeetmeid kohaldavad pädevad asutused teavitavad lõikes 7 osutatud kontaktpunkti kaudu teis(t)e asjaomas(t)e liikmesriigi (-riikide) pädevaid asutusi võetud järelevalve- ja täitemeetmetest ja nende järelmeetmetest ning konsulteerivad nendega;
 - b) pädev asutus võib lõikes 7 osutatud kontaktpunkti kaudu põhjendatud, õigustatud ja proportsionaalsel viisil paluda, et teine pädev asutus võtaks lõigetes 4 ja 5 osutatud järelevalve- või täitemeetmeid, kui tal on selleks paremad võimalused; ning
 - c) pädev asutus osutab teise pädeva asutuse põhjendatud taotluse korral teisele pädevale asutusele abi, et lõigetes 4 ja 5 osutatud järelevalve- või täitemeetmeid oleks võimalik tulemuslikult, tõhusalt ja järjepidevalt rakendada. Taotluse saanud pädev asutus vastab taotluse kiireloomulisust arvestava tähtaja jooksul lõikes 7 osutatud kontaktpunkti kaudu ja kas edastab taotletud teabe või teatab, et ta ei pea käesoleva määruse kohaselt abi taotlemise tingimusi täidetuks. Käesoleva artikli alusel taotletud ja antud abi raames vahetatud teavet kasutatakse üksnes selleks, milleks seda taotleti.
9. Kontaktpunktid kohtuvad korrapäraselt liidu tasandil Euroopa valimiskoostöö võrgustiku raames, et hõlbustada kiiret ja turvalist teabevahetust küsimustes, mis on seotud käesolevast määrusest tulenevate järelevalve- ja täitmise tagamise ülesannetega.

Artikkel 16

Karistused

1. Liikmesriigid koostavad artikleid 5–11, artiklit 13 ja artiklit 14 silmas pidades karistusnormid, mis hõlmavad haldustrahve ja rahalisi karistusi, mida kohaldatakse nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate poliitreklaami teenuste osutajate suhtes käesoleva määruse rikkumiste eest, ning milles sisalduvad karistused on igal üksikjuhul tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
2. Liikmesriigid teatavad komisjonile nendest normidest kaheteistkümne kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest ja annavad komisjonile viivitamata teada kõikidest hilisematest muudatustest.
3. Karistuste liigi ja määra üle otsustamisel võetakse igal üksikjuhul nõuetekohaselt arvesse muu hulgas järgmist:
 - a) rikkumise laad, raskusaste ja kestus;
 - b) asjaolu, kas rikkumine oli tahtlik või tulenes hooletusest;
 - c) kahju leevendamiseks võetud meetmed;
 - d) asjakohased varasemad rikkumised ja muud raskendavad või kergendavad asjaolud, mida juhtumi asjaolude suhtes kohaldatakse; ning
 - e) pädeva asutusega tehtud koostöö ulatus.
4. Artikli 7 rikkumist peetakse eriti raskeks, kui see on seotud valimisperioodil avaldatud või levitatud poliitreklaamiga, mis on suunatud selle liikmesriigi kodanikele, kus asjaomased valimised toimuvad.

5. Kui teenuseosutaja rikub tahtlikult või hooletusest käesoleva määruse sätteid sama või seotud poliitreklaami puhul, peab haldustrahvi kogusumma olema piisavalt kohandatud, et võtta arvesse kõiki asjakohaseid tegureid; asjaolu, et määrust on rikutud mitmes aspektis, peab kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega kajastuma trahvi kogusummas.
6. Artiklis 12 sätestatud kohustuste rikkumise korral võivad määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 osutatud järelvalveasutused määrata oma pädevuse piires haldustrahve kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 83 ja kuni kõnealuse määruse artikli 83 lõikes 5 osutatud summani.
7. Artiklis 12 sätestatud kohustuste rikkumise korral võib määruse (EL) 2018/1725 artiklis 52 osutatud järelvalveasutus määrata oma pädevuse piires haldustrahve kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikliga 66 ja kuni kõnealuse määruse artikli 66 lõikes 3 osutatud summani.

Artikkel 17

Valimisperioodide kestuse avaldamine

Liikmesriigid avaldavad oma valimisperioodide kuupäevad kergesti juurdepääsetavas kohas ja osutavad ettenähtud korras käesolevale määrusele.

V PEATÜKK. LÕPPSÄTTED

Artikkel 18

Hindamine ja läbivaatamine

Komisjon esitab kahe aasta jooksul pärast iga Euroopa Parlamendi valimisi ja esimest korda hiljemalt 31. detsembriks 2026 aruande käesoleva määruse hindamise ja läbivaatamise kohta. Aruandes hinnatakse käesoleva määruse muutmise vajadust. Aruanne avalikustatakse.

Artikkel 19

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 7 lõikes 8 ja artikli 12 lõikes 8 osutatud volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile ajavahemikuks [kuni käesoleva määruse kohaldamise hindamiseni kaks aastat pärast järgmisi Euroopa Parlamendi valimisi].
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 7 lõikes 8 ja artikli 12 lõikes 8 osutatud volituste delegerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teatab ta sellest õigusaktist korraga nii Euroopa Parlamendile kui ka nõukogule.
5. Artikli 7 lõike 8 või artikli 12 lõike 8 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast seda, kui õigusakt on neile teatavaks tehtud, esitanud selle suhtes vastuväidet, või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 20

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnenal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates 1. aprillist 2023.
3. Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja